

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра аналітичної економії та міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

доц. Михайлишин Р.В.

"30" серпня 2017 року

**ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МАКРОЕКОНОМІКА ІІІ**

Підготовки

доктора філософії

Галузі знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»

Зі спеціальності

051 «Економіка»

Факультету

Економічного

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг (год.)	Кількість кредитів ЄКТС	Всього аудит. (год.)	у тому числі (год.):			Самостійна робота	Іспит (семестр)
						лекції	лабораторні	практичні		
денна	2	4	90	3	48	32	0	16	42	3
вечірня	2	4	90	3	48	32	0	16	42	3
заочна	2	4	90	3	18	12	0	6	72	3

Львів 2017

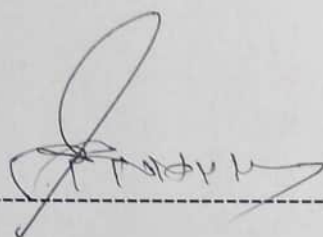
Програма навчальної дисципліни « Макроекономіка III» для підготовки докторів філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Розробник:

доцент кафедри аналітичної економіки
та міжнародної економіки, к.е.н. Буняк В. Б.,

Програма затверджена на засіданні кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки Протокол №1 від 30 серпня 2017 року.

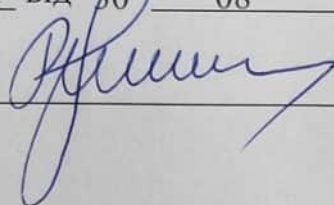
Завідувач кафедри
аналітичної економіки
та міжнародної економіки

----- (проф. Панчишин С.М.)

Схвалено вчено радою економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 1 від "30" 08 2017 року

Голова _____ (доц. Михайлишин Р.В.)

ВСТУП

Курс «Макроекономіка III» належить до циклу дисциплін вільного вибору аспіранта освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії зі спеціальності 051 “Економіка”. Вивчення дисципліни передбачено у четвертому семестрі.

Дисципліна «Макроекономіка III» присвячена поглибленому вивченню теоретичних основ сучасного макроекономічного аналізу та практичним аспектам використання економіко-математичних моделей для визначення ефективності функціонування національної економіки та механізму її макроекономічного регулювання.

Значну увагу приділено застосуванню сучасної методології дослідження довгострокових і короткострокових макроекономічних проблем: загальної рівноваги та стабільності національної економіки, економічного зростання тощо.

Для вивчення курсу аспіранти повинні володіти програмними компетентностями, набутими під час вивчення макро- та мікроекономіки, макроекономічного аналізу (макроекономіка II) та мікроекономічного аналізу (мікроекономіка II).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Економічна ефективність та макроекономічна рівновага.
2. Макроекономічна нестабільність. Економічна політика держави.
3. Макроекономічна динаміка та економічне зростання.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є розширення теоретичних знань щодо особливостей та ефективності функціонування відкритих економічних систем, а також набуття нових практичних навиків із використання сучасних методів та моделей макроекономічного аналізу для інтерпретації впливу на національну економіку поведінки основних макроекономічних суб'єктів із врахуванням дії різноманітних зовнішніх збурень.

Задля досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

- ознайомити аспірантів із сучасним інструментарієм макроекономічних досліджень;
- з'ясувати методологічні підходи до аналізу механізмів організації національної економіки та моделювання поведінки економічних суб'єктів;
- розкрити значення моделей макроекономічної рівноваги в сучасному аналізі особливостей функціонування та динаміки відкритої господарської системи;
- продемонструвати методи аналізу та оцінки джерел зростання економіки, підвищення рівня життя в країні в короткостроковому та довгостроковому періодах;

- здійснити порівняльний аналіз теоретичних концепцій щодо основних причин виникнення макроекономічної нестабільності та рекомендованих заходів економічної політики на її усунення.

Після завершення дисципліни аспірант повинен:

знати:

- сучасні теорії та методи макроекономічного аналізу;
- зміст наукових дискусій в макроекономіці щодо проблем застосування заходів економічної політики та їх впливу на господарську практику;
- основні джерела та методики оцінки факторів зростання національної економіки та підвищення рівня життя народу;
- причини виникнення та форми прояву основних ознак нестабільності національної макроекономіки — інфляції, безробіття, рецесії;
- механізми досягнення макроекономічної рівноваги за повної зайнятості.

вміти:

- за допомогою відповідних методів та моделей оцінювати та аналізувати динаміку основних макроекономічних показників, оцінювати ефективність функціонування національної економіки та перспективи її розвитку;
- моделювати процеси досягнення макроекономічної рівноваги та її порушення внаслідок різноманітних збурень;
- виявляти причини посилення макроекономічної нестабільності та формувати рекомендації щодо заходів уряду, спрямованих на її усунення;
- здійснювати якісну та кількісну оцінку впливу макроекономічної політики на розвиток національної економіки в короткостроковому та довгостроковому періодах;
- застосовувати сучасні моделі економічного зростання для оцінки динаміки національного виробництва та прогнозування рівня життя в країні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант набуває загальні та фахові компетентності ЗК01, ЗК02, ЗК04, СК02, що виявляються у результатах навчання РН01, РН04, РН08, визначених освітньо-науковою програмою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин /3 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Економічна ефективність та макроекономічна рівновага.

Тема 1. Вступ до макроекономіки III. Методологія макроекономіки. Методи дослідження національної економіки. Основні постулати, припущення та закони макроекономіки. Моделювання як метод макроекономічного аналізу. Ендогенні та екзогенні змінні макроекономічних моделей. Макроекономічні показники. Номінальні і реальні змінні. Філософія макроекономіки. Модель кругопотоку як вихідна модель макроекономічного аналізу. Двосекторна модель кругопотоку. Доходи і витрати. Заощадження та інвестиції у схемі кругопотоку. Державний та

зарубіжний сектори у схемі кругопотоку. Національні рахунки як фактологічна база макро-економіки. Показники обсягу національного виробництва. Показники рівня зайнятості. Повна зайнятість. Природна норма безробіття. Показники рівня цін. Індекси цін. Інфлювання і дефлювання.

Тема 2. Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки.

Інструментарій дослідження економічної рівноваги. Сукупні видатки та їх складові. Рівноважний ВВП. Методи визначення рівноважного ВВП: “витікання-ін’єкції” та “видатки-обсяг національного виробництва”. Роль запасів у досягненні економічної рівноваги у коротко-строковому періоді. Зміна сукупних видатків і рівноважний ВВП. Ефект мультиплікатора. Мультиплікатор витрат. Способи визначення мультиплікатора. Ефект акселератора. Вплив зовнішньої торгівлі на рівноважний ВВП. Вплив державного сектора на рівноважний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Повний мультиплікатор витрат. Економічна рівновага у довгостроковому періоді та механізм її досягнення. Інфляційний і дефляційний розриви. Модель IS-LM для закритої економіки. Товарний ринок і крива IS. Графічний та аналітичний методи виведення кривої IS. Переміщення кривої IS. Ринок грошей і крива LM. Чинники, що впливають на переміщення кривої LM. Графічний та аналітичний методи виведення кривої LM. Складові моделі IS-LM.

Тема 3. Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці.

Міжнародні потоки товарів і капіталів. Велика і мала відкрита економіка. Взаємозв’язок між чистим експортом та чистими інвестиціями. Платіжний баланс. Система подвійного запису у платіжному балансі. Класифікація статей платіжного балансу. Взаємозв’язок рахунків платіжного балансу. Валюта і валютні курси. Валюта і її види. Валютний курс. Фіксовані і плаваючі валютні курси. Номінальні і реальні валютні курси. Ефективні валютні курси. Чинники, що впливають на плаваючі валютні курси. Переваги і недоліки плаваючих валютних курсів. Переваги і слабини фіксованих валютних курсів. Особливості макроекономічної рівноваги у відкритій економіці. Взаємозв’язок валютних курсів, зовнішньої торгівлі і платіжного балансу. Крива ВР і чинники, які впливають на її переміщення. Модель Мандела-Флемінга. Макроекономічна політика у малій відкритій економіці за плаваючого валютного курсу. Макроекономічна політика за фіксованого валютного курсу. Вплив міжнародної мобільності капіталу на результативність макроекономічної політики.

Тема 4. Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів.

Сукупна пропозиція. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Крива короткострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Теорії кривої короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції у короткостроковому періоді. Сукупний попит і його складові. Виведення кривої сукупного попиту (AD) за основі моделі IS-LM. Причини від’ємного нахилу кривої AD. Нецінові чинники сукупного попиту. Переміщення кривої сукупного попиту. Рівновага сукупних попиту і пропозиції.

Збурення сукупного попиту і сукупної пропозиції. Стагфляція. Перегрита економіка. Дискусія з приводу сукупного попиту та сукупної пропозиції. Економічні коливання та їхні причини. Залежність між зміною обсягу національного виробництва і зміною рівня безробіття. Закон Оукена. Екстернальні та інтернальні теорії економічних коливань. Теорія реального ділового циклу. Неокейнсіанські концепції економічних коливань.

Змістовий модуль 2. Макроекономічна нестабільність. Економічна політика держави.

Тема 5. Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики

Безробіття та його види. Теорії безробіття. Негнучкість заробітної плати та її основні причини. Державна політика зниження природної норми безробіття. Полеміка щодо фіскальної та монетарної політики. Активна і пасивна стабілізаційна політика. Внутрішні і зовнішні лаги стабілізаційної політики. Критика Лукаса. Правило неефективності політики. Дискреційна економічна політика. Правила проведення економічної політики.

Тема 6. Інфляція та монетарна політика

Суть і види інфляції. Причини інфляції. Економічні школи про причини інфляції. Інфляція як багатофакторний процес. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Рання крива Філіпса. Сучасне тлумачення взаємозв'язку інфляції і безробіття. Довгострокова крива Філіпса. Методи боротьби з інфляцією. Індксація та дезінфляція. Антиінфляційна стратегія. Центральний банк та його місце у національній економіці. Баланс центрального банку. Застосування знарядь монетарної політики. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка. Дисконтні позики. Норма резервування. Цілі, завдання та види монетарної політики. Політика “дорогих грошей” і політика “дешевих грошей”. Передавальний механізм монетарної політики. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді.

Тема 7. Фіскальна політика та державний борг

Суть та інструменти фіскальної політики. Традиційні погляди на державний борг. Рікардівський підхід до державного боргу. Платоспроможність держави за державним боргом. Проблеми вимірювання дефіциту бюджету. Моделі платоспроможності за внутрішнім державним боргом. Зовнішній державний борг та проблеми його обслуговування. Загальна модель платоспроможності держави.

Змістовий модуль 3. Макроекономічна динаміка та економічне зростання.

Тема 8. Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки.

Суть, значення та фактори економічного зростання. Виробнича функція, її види та властивості. Виробнича функція Коба-Дугласа. Неокласична модель економічного зростання Солоу. Вихідні основи моделі Солоу. Нагро-мадження капіталу. Чинники капітало-озброєності праці. Стаціонарний обсяг капіталу.

Рівень заощадження. Золоте правило обсягу капіталу. Стаціонарний стан зі зростанням населення. Вплив науково-технічного прогресу на економічне зростання. Стаціонарний стан із врахуванням науково-технічного прогресу. Обчислення внеску факторів в економічне зростання. Ендогенні теорії економічного зростання.

Тема 9. Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання.

Мікроекономічні основи моделей економічного зростання Рамсея та Даймонда. Задачі споживчого вибору та поведінки виробника. Мікроекономічний підхід до загальної рівноваги. Стаціонарний стан та траєкторії зміни показників у моделі Рамсея. Швидкість конвергенції. Припущення моделі економічного зростання з перетином поколінь (модель Даймонда). Дослідження динаміки основних макропоказників у моделі Даймонда. Альтруїстичні зв'язки між поколіннями. Огляд моделей ендогенного зростання: модель АК та модель Ромера. Моделі зростання різноманітності товарів, сходинки якості та запозичення технологій.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Romer D. Advanced Macroeconomics. 3rd ed. New York: McGraw Hill, 2006. 540 p.
2. Heijdra Ben J. Foundations of Modern Macroeconomics.- 2nd ed. New York : Oxford University Press; 2 edition, 2008.- 816 p.
3. Barro, R. J. and X. Sala-i-Martin, Economic Growth, MIT Press, 2004.
4. Blanchard and Fisher. Lectures on Macroeconomics. MIT Press, Cambridge, MA, 1989
5. Mankiw N.G. Macroeconomics / N. Gregory Mankiw. – Seventh edition. – New York: Worth Publishers, 2010. – 598 p.
6. Obstfeld M., Rogoff K. Foundations of International Macroeconomics.
7. Панчишин С. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – 616 с
8. Радіонова І.Ф. Макроекономіка-2 : навч. посіб. / І.Ф. Радіонова , Т.В. Бурлай, Є.В. Алімпієв. К. : КНЕУ, 2009. 423 с.

Додаткова:

1. Gali J. Monetary Policy, Inflation, and the Business Cycle, 2nd edition, University Press Group Ltd., 2015.
2. Ljungqvist, Lars, Sargent, Thomas J. Recursive macroeconomic theory. Fourth Edition. Cambridge, MA : MIT Press, 2012. – 1360 p.
3. Nancy L. Stokey and Robert E. Lucas. Recursive Methods in Economic Dynamics, Harvard University Press, 1989
4. Walsh C. E. Monetary Theory and Policy. The MIT Press, Cambridge, MA, 2003.
5. Woodford, M. Interest and Prices - Foundations of a Theory of Monetary Policy. Princeton University Press, Princeton, 2003
6. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М.

- Панчишина і П. І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л.: Апріорі, 2017. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. – 567 с.
7. Бурда М., Виплош Ч. Макроекономіка: європейський контекст / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. 682 с.
8. Манків Грегорі Н. Макроекономіка / Наукова ред. перекладу С. Панчишина. – К.: Основи, 2000. – 588 с.
9. Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник / І.Ф.Радіонова. – Київ: Таксон, 2004. – 348 с.
10. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. – К.: Таксон, 2000-2003. – Кн. II.: Монетарна теорія міжнародної економіки, 2003. 302 с.

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь аспірантів з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю: усне опитування, розв'язування задач, аналіз практичних ситуацій, контроль відвідування занять;
- для проміжного контролю: письмове тестування та розв'язування контрольних задач;
- для підсумкового контролю: письмовий іспит.

5. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль успішності здійснюється у формі іспиту наприкінці семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для іспиту та диференційованого заліку	Для недиференційованого заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
91 – 89	B	Добре	
71 – 80	C		
61 – 70	D	Задовільно	
51 – 60	E		
21 – 50	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 20	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Автор програми

к.е.н., доц. Буняк В. Б.